

## Versiune anonimată

Traducere

C-62/22 – 1

Cauza C-62/22

Cerere de decizie preliminară

**Data depunerii:**

1 februarie 2022

**Instanța de trimitere:**

Amtsgericht Frankfurt am Main (Germania)

**Data deciziei de trimitere:**

21 ianuarie 2022

**Reclamantă:**

IA

**Pârâtă:**

DER Touristik Deutschland GmbH

---

[omissis] **Amtsgericht Frankfurt am Main**

**Număr de referință:** 30 C 208/21 (47)  
21 ianuarie 2022

Frankfurt am Main,

**Ordonanță**

în litigiul dintre

IA, [omissis] Frankfurt am Main

- reclamantă -

[omissis] și

DER Touristik Deutschland GmbH [omissis] Frankfurt am Main

- pârâtă -

[omissis]

Amtsgericht Frankfurt am Main (Tribunalul Districtual din Frankfurt am Main, Germania) [omissis] a decis la 21 ianuarie 2022:

**Suspendă procedura.**

**Adresează Curții de Justiție a Uniunii Europene, în temeiul articolului 267 primul paragraf litera (b) și al treilea paragraf TFUE următoarea întrebare cu privire la interpretarea dreptului Uniunii:**

*Articolul 18 alineatul (1) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 12 decembrie 2012 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială trebuie interpretat în sensul că, pe lângă norma de competență internațională, această dispoziție stabilește o normă de competență teritorială a instanțelor naționale în materia contractelor de călătorie, care trebuie respectată de instanța de fond, atunci când atât consumatorul, în calitate de călător, cât și cocontractantul său, în calitate de organizator al călătoriei, au domiciliul în același stat membru, dar destinația turistică nu se află în acest stat membru, ci în străinătate cu consecința că consumatorul poate formula pretenții contractuale împotriva organizatorului călătoriei la instanța de la domiciliul acestuia, în completarea normelor naționale?*

**Motive:**

**I. Expunere a obiectului litigiului și a faptelor pertinente, articolul 94 litera (a) din Regulamentul de procedură al Curții de Justiție a Uniunii Europene**

1) Prin acțiunea formulată, reclamanta solicită plata sumei de 3 808,10 euro, majorată cu o dobândă în quantum egal cu rata dobânzii de referință plus cinci puncte procentuale, aplicabilă de la 11 iulie 2020, precum și scutirea de cheltuieli de judecată precontencioase în quantum de 413,64 euro. Ea are domiciliul la Frankfurt am Main, Germania.

Cererea de plată a sumei de 3 808,10 euro și-o întemeiază pe un contract de călătorie, pe care partenerul ei l-a încheiat cu pârâta. Confirmarea rezervării indică o adresă din Frankfurt am Main. Principalul obiect al contractului îl constituiau: un zbor cu plecare din Frankfurt am Main în Germania către Varadero, în Cuba, la 24 decembrie 2019, transfer de la aeroportul din Varadero la hotel, cazare într-o cameră „grand suite” în hotelul [omissis] cu [omissis] pensiune completă până la 10 ianuarie 2020, transfer la aeroport, precum și zbor de întoarcere de la Varadero la Frankfurt am Main la 10 ianuarie 2020.

Reclamanta susține că cazarea nu a fost conformă cu ceea ce se fusese convenit în contract. Mai întâi, cazarea s-ar fi făcut într-o cameră standard în locul camerei

„grand suite”. În plus, această cameră ar fi fost murdară și neigienică, apa din conductă nefiind disponibilă decât foarte fierbinte. Aceste deficiențe nu ar fi fost corectate nici după mutarea într-o altă cameră, astfel încât reclamanta și partenerul ei nu au putut utiliza camera pentru a înnopta.

Potrivit reclamantei, mutarea în camera „grand suite” a fost posibilă abia la 25 decembrie 2020. Instalația de climatizare din acea cameră era, însă, defectă. În duș și la toate robinetele nu era disponibilă, în esență, decât apă rece. Jacuzzi-ul era defect, duzele nu funcționau. O peliculă groasă de mușgai era vizibilă pe toate instalațiile sanitare. De asemenea, camera „grand suite” era foarte murdară și, în plus, populată de numeroase insecte, probabil de gândaci.

În noaptea de Anul Nou, la toate barurile și la toate mesele s-a ajuns la perioade de așteptare semnificative, iar vesela murdară și resturile alimentare nu erau debarasate.

Pârâta este o persoană juridică cu sediul în Köln, Germania.

2. Reclamanta a intentat o acțiune la Amtsgericht Frankfurt am Main (Tribunalul Districtual din Frankfurt am Main, Germania). Ea consideră că articolul 18 alineatul (1) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 12 decembrie 2012 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială (denumit în continuare „Regulamentul Bruxelles Ia”) reprezintă nu numai o reglementare a competenței internaționale, ci și a competenței teritoriale în interiorul unui stat membru. Pe baza destinației turistice străine, ar exista un element de extraneitate suficient. Prin urmare, ea poate sesiza instanța de la domiciliul său, și anume instanța de trimitere.

Pârâta consideră că nu există o competență teritorială a Amtsgericht Frankfurt am Main. Competent pentru soluționarea acțiunii ar fi Amtsgericht Köln (Tribunalul Districtual din Köln, Germania). Prin actul de procedură din 5 martie 2021, pârâta a formulat o plângere în această privință.

Reclamanta nu a introdus o cerere de trimitere la Amtsgericht Köln sau la o altă instanță.

## **II. Modul de redactare a dispozițiilor naționale aplicabile, precum și jurisprudența relevantă, articolul 94 litera (b) din Regulamentul de procedură al Curții de Justiție a Uniunii Europene**

1) Din Zivilprozessordnung (Coul de procedură civilă, denumit în continuare „ZPO”) în versiunea publicată la 5 decembrie 2005 (BGBl. I, p. 3202; 2006 I, p. 431; 2007 I, p. 1781), astfel cum a fost modificată ultima dată prin articolul 3 din Legea din 5 octombrie 2021 (BGBl. I, p. 4607):

a) Articolul 12 Competența jurisdicțională generală; definiție

Instanța cu competență generală pentru o persoană are competența de a hotărî cu privire la toate acțiunile formulate împotriva acesteia, cu excepția cazului în care pentru o acțiune este stabilită o competență judiciară exclusivă.

**b) Articolul 17 Competența generală a instanțelor pentru persoane juridice**

(1) Competența generală pentru comune, corporații, și societăți, cooperative sau alte asociații și fundații, instituții și fonduri, care pot fi chemate în judecată ca atare, este determinată de sediul acestora. Este considerat sediu, în cazul în care nu se prevede altfel, locul unde se află administrația.

[...]

**c) Articolul 21 Competența specială pentru sucursale**

(1) Atunci când, în vederea exploatării unei fabrici, a unei afaceri sau a unei alte activități comerciale, o persoană juridică are o sucursală de unde sunt efectuate în mod direct operațiuni, toate acțiunile legale îndreptate împotriva sa, legate de exploatarea sucursalei, pot fi formulate la instanța de la locul unde este situată sucursala.

[...]

**d) Articolul 29 Competența specială a locului de executare**

(1) Instanța competentă să soluționeze litigiile care rezultă dintr-un raport contractual și din existența acestuia este cea de la locul unde trebuie executată obligația în litigiu.

[...]

**e) Articolul 39 Competența în cazul înfățișării fără contestarea competenței jurisdicționale**

Competența unei instanțe de prim grad de jurisdicție se întemeiază, de asemenea, pe faptul că pârâtul, fără a invoca necompetența, a fost ascultat oral pe fond. Această dispoziție nu se aplică în cazul în care nu a fost efectuată informarea prevăzută la articolul 504.

**f) Articolul 148 Suspendarea în caz de chestiune prejudicială**

(1) Atunci când soluționarea litigiului depinde în întregime sau parțial de existența sau de inexistența unui raport juridic care face obiectul unui alt litigiu sau care trebuie să fie constatat de o autoritate administrativă, instanța poate dispune suspendarea dezbaterilor până la soluționarea celui alt litigiu sau până la adoptarea deciziei autorității administrative.

[...]

**g) Articolul 281 Trimitere în caz de necompetență**

(1) În cazul în care, în temeiul normelor privind competența teritorială sau materială a instanțelor, trebuie să fie declarată necompetența instanței, instanța sesizată trebuie, în măsura în care poate fi determinată instanța competentă, prin ordonanță și la cererea reclamantului, să își decline competența și să trimită litigiul instanței competente. În cazul în care mai multe instanțe sunt competente, trimiterea se face la instanța aleasă de reclamant.

(2) Cererile și observațiile privind competența instanței pot fi prezentate în fața grefierului. Ordonanța este definitivă. Litigiul este pendinte la instanța desemnată prin ordonanță, imediat după depunerea înscrisurilor. Această instanță este ținută de această ordonanță.

**h) Articolul 513 Motive de apel**

(1) [...]

(2) Apelul nu se poate întemeia pe faptul că instanța de prim grad s-a considerat în mod eronat competentă.

2. Din Grundgesetz für die Bundesrepublik Deutschland (Legea fundamentală a Republicii Federale Germania, denumită în continuare „GG”), în versiunea revizuită publicată, modificată ultima dată prin articolul 1 și prin articolul 2 a doua teză din Legea din 29 septembrie 2020 (BGBl. I, p. 2048):

**Articolul 101**

(1) Instanțele excepționale sunt interzise. Nimeni nu poate fi judecat de o altă instanță decât cea stabilită prin lege.

**III. Motivele trimiterii preliminare și legătura dintre dispozițiile dreptului Uniunii și dreptul național aplicabil, articolul 94 litera (c) din Regulamentul de procedură al Curții de Justiție a Uniunii Europene**

1. Întrebarea preliminară a fost adresată inițial de Landgericht Mainz (Tribunalul Regional din Mainz, Germania)<sup>1</sup>. Cu toate acestea, ca urmare radierii cauzei din cauza retragerii cererii de decizie preliminară, problema nu a fost soluționată<sup>2</sup>.

2. Amtsgericht Frankfurt am Main este obligat, în temeiul articolului 267 al treilea paragraf TFUE, să inițieze o trimitere preliminară, motiv pentru care procedura trebuie să fie suspendată în temeiul articolului 148 din ZPO pe durata procedurii preliminare. Astfel, Amtsgericht Frankfurt am Main poate lua o decizie

<sup>1</sup> LG Mainz, Ordonanța din 10 iunie 2020 în cauza 3 O 105/18.

<sup>2</sup> Ordonanța Curții de Justiție din 26 aprilie 2021 în cauza C-317/20.

pe fond numai dacă este competent din punct de vedere teritorial. În cazul în care acesta își afirmă competența teritorială, Landgericht Frankfurt am Main (Tribunalul Regional din Frankfurt am Main, Germania), care ar trebui să se pronunțe cu privire la un eventual apel, este ținut, în temeiul articolului 513 alineatul (2) din ZPO, de acceptarea competenței teritoriale de către Amtsgericht. În această privință, Amtsgericht (Tribunalul Districtual) trebuie considerat o instanță de ultim grad de jurisdicție în ceea ce privește problema competenței teritoriale. Acesta este, astfel, obligat, în temeiul articolului 267 al treilea paragraf TFUE, să inițieze o trimitere preliminară atunci când competența teritorială nu poate fi stabilită decât prin aplicarea dreptului european și există îndoieli cu privire la interpretarea dreptului european. Aceasta este situația în speță.

Dacă Amtsgericht Frankfurt am Main își stabilește în mod eronat competența teritorială, acest lucru ar constitui de asemenea o încălcare a articolului 101 alineatul (1) a doua teză din GG, întrucât nu ar fi instanța stabilită prin lege pentru prezentul litigiu.

3. Cu ocazia examinării competenței sale teritoriale, instanța de trimitere a concluzionat că o competență teritorială la domiciliul reclamantei putea rezulta cel mult din aplicarea articolului 18 alineatul (1) din Regulamentul Bruxelles Ia, iar nu din dreptul național.

Competența teritorială a Amtsgericht Frankfurt am Main nu poate fi dedusă din dispozițiile naționale. Conform articolului 12 din ZPO, competența teritorială este determinată, în principiu, de competența jurisdicțională generală. În cazul persoanelor juridice precum pârâta, potrivit articolului 17 din ZPO, competența jurisdicțională generală aparține instanței de la sediul pârâtei. Aceasta este, în speță, instanța din Köln, iar nu cea din Frankfurt am Main.

Nu există nici o sucursală a pârâtei, în sensul articolului 21 alineatul (1) din ZPO, la Frankfurt am Main. Potrivit jurisprudenței Oberlandesgericht Frankfurt am Main (Tribunalul Regional Superior din Frankfurt am Main, Germania, denumit în continuare „OLG Frankfurt am Main”), adresa din confirmarea rezervării nu este suficientă pentru a admite existența unei sucursale. În cazul pârâtei, această instanță a statuat deja că nu este suficient ca în confirmarea rezervării să fie menționată o adresă în Frankfurt am Main<sup>3</sup>.

De asemenea, potrivit jurisprudenței OLG Frankfurt am Main, competența teritorială a Amtsgericht Frankfurt am Main (Tribunalul Districtual din Frankfurt am Main) nu poate fi reținută, conform articolului 29 alineatul (1) din ZPO. În ceea ce privește instanța de la locul de executare a unui contract de călătorie, acesta a statuat că locul de plecare nu este un loc de executare în sensul articolului 29 din ZPO<sup>4</sup>.

<sup>3</sup> OLG Frankfurt am Main, Ordonanța din 31 iulie 2019 în cauza nr. 11 SV 27/19.

<sup>4</sup> OLG Frankfurt am Main, Ordonanța din 27 noiembrie 2015 în cauza nr. 11 SV 72/15.

Nici competența întemeiată pe înfățișarea pârâtului, prevăzută la articolul 39 din ZPO, nu poate constitui temeiul competenței teritoriale, din moment ce pârâta contestă în mod expres competența teritorială.

4. Interpretarea corectă a articolului 18 alineatul (1) din Regulamentul Bruxelles Ia nu este evidentă nici în sensul Hotărârii Curții de Justiție din 6 octombrie 1982 pronunțată în cauza C-283/81. În plus, ea nu rezultă nici din Hotărârea Curții de Justiție din 14 noiembrie 2013 pronunțată în cauza C-478/12 [Maletic, EU:C:2013:735]. Pe de o parte, în acea cauză era relevantă o altă normă juridică – articolul 16 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 – pe de altă parte, spre deosebire de situația din speță, părțile din acea cauză își aveau sediul în state membre diferite.

#### **IV. Motivele care au determinat instanța de trimitere să aibă îndoieli cu privire la interpretarea articolului 18 alineatul (1) din Regulamentul Bruxelles Ia, articolul 94 litera (c) din Regulamentul de procedură al Curții**

Aspectul dacă articolul 18 alineatul (1) din Regulamentul Bruxelles Ia este aplicabil în cazuri precum cel din speță, în care călătorul și operatorul de turism au domiciliul/sediul pe teritoriul național, dar destinația călătoriei este situată în străinătate este controversat în jurisprudența germană. Astfel, Landgericht Nürnberg-Fürth (Tribunalul Regional din Nürnberg-Fürth, Germania) a statuat că, în vederea aplicării articolului 18 alineatul (1) din Regulamentul Bruxelles Ia, este necesar ca operatorul de turism și călătorul să nu aibă sediul/domiciliul în același stat membru, numai în acest caz existând legătura transfrontalieră necesară<sup>5</sup>. Această prevedere nu ar fi asociată cu o reglementare a competenței teritoriale în interiorul statului membru. De altfel, acest lucru nici nu ar fi necesar, întrucât obiectivul Regulamentului Bruxelles Ia ar fi numai acela de a proteja consumatorul împotriva riscului de a fi expus unui litigiu într-un cadru juridic străin acestuia. Landgericht Nürnberg-Fürth a dedus această concluzie din considerentele (15) și (18) ale Regulamentului Bruxelles Ia. Totodată, acesta a precizat, făcând trimitere la Hotărârea Curții de Justiție a Uniunii Europene din 13 iulie 2000 în cauza C-412/98, că Regulamentul Bruxelles Ia trebuie interpretat în mod restrictiv, din această cauză nefiind necesară aplicarea articolului 18 alineatul (1) din Regulamentul Bruxelles Ia atunci când ambele părți sunt stabilite în același stat membru și un element de extraneitate rezultă numai din destinația călătoriei.

În schimb, în doctrină se susține că o situație transfrontalieră nu este subordonată condiției ca părțile să aibă sediul în state membre diferite. O astfel de limitare nu ar reieși din Regulamentul Bruxelles Ia, nici din versiunea în limba germană, nici din cea în limba engleză sau franceză a acestuia. Dimpotrivă, intenția avută la momentul introducerii Regulamentului Bruxelles Ia ar fi fost cea de creare a unei instanțe de reședință pentru consumatorul reclamant<sup>6</sup>. De asemenea, articolul 6

<sup>5</sup> LG Nürnberg-Fürth, Ordonanța din 30 aprilie 2015 în cauza 3 O 2749/15.

<sup>6</sup> [omissis] [trimitere la jurisprudența națională]

alineatul (1) din Regulamentul Bruxelles Ia nu ar impune ca cele două părți să fie stabilite în state membre diferite, ci ar permite stabilirea sediului într-un stat membru; în această privință, nu ar fi exclus să fie vorba, eventual, despre același stat membru<sup>7</sup>. Și această teză face referire la jurisprudența Curții, în special Hotărârea din 1 martie 2005 în cauza C-281/02 cu privire la dispoziția precedentă, articolul 2 alineatul (1) din Convenția europeană cu privire la competența judiciară și recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială (JO 2007, L 339, p. 3). Această hotărâre ar trebui transpusă în cazul Regulamentului Bruxelles Ia. Legiuitorul ar fi dorit de asemenea să reglementeze situațiile interne, astfel cum reiese din articolul 24 punctul 1 a doua teză din Regulamentul Bruxelles Ia. Această dispoziție nu ar fi aplicabilă dacă legiuitorul ar fi intenționat să reglementeze numai situații în care părțile sunt stabilite în state membre diferite.

[*omissis*] [informare privind calea de atac]

[*omissis*] [semnătură]

<sup>7</sup> [*omissis*] [Trimitere la jurisprudența națională]